

ΣΤΕ 2431/2010 [Παράνομη αδειοδότηση λατομείου λόγω μη νόμιμου καθορισμού της λατομικής περιοχής]

Περίληψη

-Η έκθεση της επιτροπής καθορισμού λατομικών περιοχών στο νομό Ιωαννίνων δεν περιέχει καμία κρίση για τη μη ύπαρξη άλλου τρόπου για την εξυπηρέτηση της ανάγκης σε λατομικά ορυκτά και μάλιστα έπειτα από αξιολόγηση με βάση οικονομικά δεδομένα και παραμέτρους εθνικού επιπέδου. Απλώς παρατίθενται μόνον οι ανάγκες του νομού, οι περιοχές και η φύση ορισμένων ως δασικών. Εξ άλλου, ενώ η Επιτροπή έκρινε κατάλληλες έξι περιοχές, από τις οποίες οι δύο είναι δασικές, ο Νομαρχών Διευθυντής Εσωτερικών της Νομαρχίας Ιωαννίνων καθόρισε δύο λατομικές περιοχές, την επίδικη και μία μη δασική, χωρίς καμία ιδιαίτερη αιτιολογία. Η προσβαλλόμενη πράξη, κατά το μέρος που με αυτήν παραχωρήθηκε δασική έκταση για την ανάπτυξη λατομικής επιχείρησης στηρίζεται σε μη νόμιμο καθορισμό λατομικής περιοχής και συνεπώς δεν είναι νόμιμη.

Πρόεδρος: Π. Ν. Φλώρος

Εισηγητής: Ι. Μαντζουράνης

Δικηγόροι: Δ. Πανταρώτας, Ασημακοπούλου, Β. Κουρομάνης

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται παραδεκτώς η ακύρωση α) της 418/21.12.2001 απόφασης του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Ηπείρου – υπογραφόμενη εντολή του Γ.Γ. από τον Γενικό Διευθυντή της Περιφέρειας. Κατά το μέρος που με αυτήν διατηρήθηκε σε ισχύ υπό όρους και προϋποθέσεις η 2414/18.7.1994 απόφαση του Νομάρχη Ιωαννίνων, καθ' ο μέρος με αυτήν παραχωρήθηκε δημόσια δασική έκταση 19.911 στρεμμάτων στην Ανώνυμη Εταιρεία «Α. Α. Λ. ΑΤΕΒΕ» εντός της λατομικής περιοχής Πύργου Μαρμάρων Ιωαννίνων με σκοπό την ανέγερση μονίμων κτιριακών και μηχανολογικών εγκαταστάσεων θραύσεως και επεξεργασίας αδρανών υλικών β) της 93881/20.9.2001 κοινής απόφασης των Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ και Ανάπτυξης με την οποία εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι για την εκμετάλλευση από την ως άνω εταιρεία λατομείου στην ίδια περιοχή γ) της 8029/30.10.2001 απόφασης του Νομάρχη Ιωαννίνων με την οποία αναθεωρήθηκε η 1684/1995 απόφαση του ίδιου Νομάρχη περί εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων ίδρυσης και εγκατάστασης σπαστηροτριβείου αδρανών υλικών στην αυτή θέση και παρατάθηκε η ισχύς των όρων αυτών μέχρι 31.12.2005.

3. Επειδή, η ως άνω Α.Ε. «Α. Α. Λ. ΑΤΕΒΕ» κατέθεσε δικόγραφο παρεμβάσεως, το οποίο υπογράφεται από δικηγόρο ως πληρεξούσιο της παρεμβαίνουσας. Η εταιρεία,

όμως, αυτή δεν νομιμοποιήθηκε κατά ένα των εις το άρ. 27 του π.δ. 18/1989, όπως ισχύει, τρόπο που, συνεπώς, η παρέμβασή της είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη.

4. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου με την ΒΜ1083/ΦΛ23.1/13.7-1.8.1989 απόφαση του Νομαρχούτσος Διευθυντή Εσωτερικών Νομού Ιωαννίνων (Β' 564) εγκρίθηκε η λατομική περιοχή «ΠΥΡΓΟΣ» της τέως Κοινότητας Μαρμάρων. Με την από 10.9.1993 απόφαση του Νομάρχη Ιωαννίνων εκμισθώθηκε στην εταιρία «Α.Λ.ΑΤΕΒΕ» δημόσιος λατομικός χώρος στη θέση αυτή. Η απόφαση αυτή ακυρώθηκε με απόφαση του Υπουργού Βιομηχανίας. Προσφυγή της δικαιούχου εταιρίας κατ' αυτής απορρίφθηκε με την 398/1999 απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Ιωαννίνων, έφεση δε κατ' αυτής απορρίφθηκε με την 70/2001 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Ιωαννίνων. Με την 2424/18.7.1994 απόφαση του Νομάρχη Ιωαννίνων από την ως άνω συνολική έκταση των 229,89 στρεμμάτων εγκρίθηκε η επέμβαση σε δημόσια δασική έκταση 214,61 στρεμμάτων (διότι τα υπόλοιπα 15,27 στρ. είναι αγροτική έκταση) και συγκεκριμένα αποφασίστηκε η παραχώρηση κατά χρήση 194,70 στρεμμάτων για διενέργεια λατομικών εργασιών, ενώ τα λοιπά 19,91 στρέμματα παραχωρήθηκαν κατά κυριότητα για ανέγερση μονίμων κτιριακών και μηχανολογικών εγκαταστάσεων. Ακολουθώντας με την πρώτη από τις προσβαλλόμενες πράξεις ανακλήθηκε η ως άνω απόφαση ως προς την παραχώρηση κατά χρήση της έκτασης των 194,70 στρ. ενώ διατηρήθηκε, υπό περιοριστικούς όρους και προϋποθέσεις, ως προς την κατά κυριότητα παραχώρηση των 19,91 στρ. Σύμφωνα με τους ως άνω όρους η κατά κυριότητα παραχώρηση ισχύει για όσο χρόνο διαρκεί η εκμετάλλευση των ως άνω λατομικών χώρων, ενώ σύμφωνα με το 8702/26.11.2001 έγγραφο του Δασαρχείου Ιωαννίνων, τυχόν αλλαγή του ισχύοντος καθεστώτος θα πρέπει να γίνει μετά τη λήξη του οριστικού αποτελεσματισμού των δασικών εκτάσεων της περιοχής. Περαιτέρω, με τη δεύτερη από τις προσβαλλόμενες πράξεις 93882/20.9.2001 κοινή απόφαση των Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ και Ανάπτυξης εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι (με χρόνο ισχύος 31.12.2007) για την εκμετάλλευση λατομικού χώρου 205.679 τ.μ. της εταιρίας "Α. Λ. ΑΤΒΕΕ" που βρίσκεται στη θέση Πύργος του Δήμου Ιωαννίνων. Ενόψει του γεγονότος ότι η 93882/20.9.2001 απόφαση δεν έφερε την υπογραφή του Υπουργού Γεωργίας η παρεμβαίνουσα υπέβαλε αρχικώς προς το ΥΠΕΧΩΔΕ και ακολούθως προς την Περιφέρεια Ηπείρου, η οποία είχε καταστεί στο μεταξύ αρμόδια, δύο αιτήσεις (107425/3.4.2003 και 1920/28.5.2003 αντιστοίχως) για την έκδοση νέας αποφάσεως εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων. Επί των αιτήσεων εκδόθηκε η 2574/20.8.2003 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ηπείρου με την οποία εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι. για τη λατομική εκμετάλλευση μέχρι την 31.12.2009 της ανωτέρω περιοχής και εν συνεχεία η 2574/20.8.2003/ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ/6.10.2003 απόφαση της αυτής αρχής, με την οποία εγκρίθηκαν οι αυτοί περιβαλλοντικοί όροι. Στην παράγραφο Η' της 2574/20.8.2003/ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ/6.10.2003 απόφασης ορίζεται ρητώς ότι από την υπογραφή της παύει να ισχύει η προσβαλλόμενη 93882/20.9.2001 ΚΥΑ. Με τις 7105/2003 και 8436/2003 αιτήσεις ακυρώσεως ζητήθηκε από τους αιτούντες, μεταξύ άλλων, η ακύρωση των ως άνω δύο αποφάσεων

περί εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων 2574/20.8.2003 και 2574/20.8.2003/ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ/6.10.2003. Τέλος, με την τρίτη προσβαλλόμενη 8029/30.10.2001 απόφαση του Νομάρχη Ιωαννίνων αναθεωρήθηκε η 1684/4.4.1995 απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Ηπείρου περί «έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ίδρυσης και εγκατάστασης σπαστηροτριβείου αδρανών υλικών» και η 5294/8.8.1995 απόφαση του Νομάρχη περί «έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ίδρυσης και εγκατάστασης αποθήκης κατακόρυφου τύπου (σιλό) αδρανών υλικών σε υπάρχον συγκρότημα σπαστηροτριβείου» υπέρ της εταιρίας ΑΦΟΙ Λ. στην ως άνω θέση. Με την εν λόγω αναθεώρηση, μεταξύ άλλων, παρατάθηκε ο χρόνος ισχύος των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων μέχρι και 31.12.2005. Η ισχύς της απόφασης αυτής έληξε τελικώς την 31.12.2005 και δεν έχει ανανεωθεί, όπως προκύπτει από το 4588/26.10.2006 έγγραφο του Τμήματος Πολεοδομικού Σχεδιασμού της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας Ηπείρου.

5. Επειδή, με τη δεύτερη από τις προσβαλλόμενες πράξεις 93882/20.9.2001 κοινή απόφαση των Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ και Ανάπτυξης εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι (με χρόνο ισχύος 31.12.2007) για την εκμετάλλευση του επίδικου λατομικού χώρου. Ενόψει του γεγονότος ότι η 93882/20.9.2001 απόφαση δεν έφερε την υπογραφή Υπουργού Γεωργίας η παρεμβαίνουσα υπέβαλε αρχικώς προς το ΥΠΕΧΩΔΕ και ακολούθως προς την Περιφέρεια Ηπείρου, η οποία είχε καταστεί στο μεταξύ αρμόδια, δύο αιτήσεις (107425/3.4.2003 και 1920/28.5.2003 αντιστοίχως) για την έκδοση νέας αποφάσεως εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων. Επί των αιτήσεων εκδόθηκε η 2574/20.8.2003 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ηπείρου με την οποία εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για τη λατομική εκμετάλλευση μέχρι την 31.12.2009 της ανωτέρω περιοχής και εν συνεχεία η 2574/20.8.2003/ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ/6.10.2003 απόφαση της αυτής αρχής, με την οποία εγκρίθηκαν οι αυτοί περιβαλλοντικοί όροι. Στην παράγραφο Η' της 2574/20.8.2003/ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ/6.10.2003 απόφασης ορίζεται ρητώς ότι από την υπογραφή της παύει να ισχύει η 93882/20.9.2001 ΚΥΑ. Επομένως από 6.10.2003 έχει λήξει η ισχύς της δεύτερης προσβαλλόμενης πράξης, οι δε αιτούντες δεν επικαλούνται ιδιαίτερο έννομο συμφέρον που να δικαιολογεί τη συνέχιση της δίκης και επομένως η δίκη ως προς την πράξη αυτή πρέπει να καταργηθεί. Εξάλλου, με την τρίτη, προσβαλλόμενη 8029/30.10.2001 απόφαση του Νομάρχη Ιωαννίνων αναθεωρήθηκε η 1684/4.4.1995 απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Ηπείρου περί «έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ίδρυσης και εγκατάστασης σπαστηροτριβείου αδρανών υλικών» και η 5294/8.8.1995 απόφαση του Νομάρχη περί «έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ίδρυσης και εγκατάστασης αποθήκης κατακόρυφου τύπου (σιλό) αδρανών υλικών σε υπάρχον συγκρότημα σπαστηροτριβείου» υπέρ της εταιρίας ΑΦΟΙ Λ. στην ως άνω θέση. Με την εν λόγω αναθεώρηση μεταξύ άλλων παρατάθηκε ο χρόνος ισχύος των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων μέχρι και 31.12.2005. Η ισχύς της απόφασης αυτής έληξε τελικώς την 31.12.2005 και δεν έχει ανανεωθεί, όπως προκύπτει από το 4588/26.10.2006 έγγραφο του Τμήματος Πολεοδομικού Σχεδιασμού της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας Ηπείρου, σύμφωνα με το οποίο για

τα επίδικα έργα έχει υποβληθεί νέα Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και εκκρεμεί η έγκριση περιβαλλοντικών όρων. Συνεπώς, εφόσον οι αιτούντες δεν επικαλούνται ιδιαίτερο έννομο συμφέρον που να δικαιολογεί τη συνέχιση της δίκης, η δίκη ως προς την πράξη αυτή πρέπει να καταργηθεί.

6. Επειδή, το άρθρο 45 του ν. 998/1979 (Α' 289) ορίζονται τα ακόλουθα: «1. Στα δάση και τις δασικές εκτάσεις, περί των οποίων το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος ουδεμία επιτρέπεται επέμβαση προβλεπόμενη από τις διατάξεις του παρόντος ή από άλλη διάταξη, με εξαίρεση τα αναφερόμενο. ... 3. Δεν επιτρέπεται εν όλω ή εν μέρει μεταβολή του προορισμού δημοσίου δάσους ή δασικής εκτάσεως ή η εντός αυτών εκτέλεσις έργων ή η δημιουργία μονίμων εγκαταστάσεων ή η παροχή άλλης διαρκούς εξυπηρετήσεως εφ' όσον διά τον αυτόν σκοπόν είναι δυνατή η παραχώρησις ή η διάθεσις ή η χρησιμοποίησις εδαφών, τα οποία δεν εμπίπτουν εις την έννοιαν των δασών ή δασικών εκτάσεων, ως αυτή προσδιορίζεται εν άρθρω 3 του παρόντος. Η παραπάνω γενική απαγόρευση δεν ισχύει εφόσον πρόκειται για εκτέλεση στρατιωτικών έργων που αφορούν άμεσα την εθνική άμυνα της χώρας, για διανοίξεις δημόσιων οδών, για την κατασκευή και εγκατάσταση αγωγών φυσικού αερίου και πετρελαϊκών προϊόντων, για την κατασκευή και εγκατάσταση έργων ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ... η χάραξη των οποίων προβλέπει διέλευση τους από δάσος ή δασική έκταση ... 4. Περί της συνδρομής της κατά την προηγουμένην παράγραφον γενικής προϋποθέσεως κρίνει ητιολογημένως το αρμόδιον προς έγκρισιν της επεμβάσεως όργανον επί τη βάσει και των σχετικών βεβαιώσεων των κατά τόπους Διευθύνσεων Γεωργίας ή Οικονομικών Εφόρων περί των υφισταμένων και δυναμένων κατ' αρχήν να διατεθούν διά τον αυτόν σκοπόν χορτολιβαδικών ή άλλων εδαφών ή γηπέδων ή οικοπέδων τον Δημόσιον ή άλλων μη δασικών εκτάσεων ανηκουσών εις ιδιώτας και δυναμένων να απαλλοτριωθούν διά τον αυτόν σκοπόν ...». Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 57 του ίδιου νόμου 998/1979 επιτρέπεται, υπό τους προβλεπόμενους στη διάταξη όρους και προϋποθέσεις, η έρευνα προς ανεύρεση μεταλλικών και λατομικών ορυκτών εντός των δασών και των δασικών περιοχών. Στις μεν παραγράφους 1 και 2 ορίζεται ότι για την πραγματοποίηση ερευνών, με γεωτρήσεις ή με ανόρυξη φρεάτων ή στοών, προς ανεύρεση μεταλλευτικών ή λατομικών ορυκτών και για την εκμετάλλευση μεταλλείων ή λατομείων με εξόρυξη, διαλογή, επεξεργασία και αποκομιδή τέτοιων ορυκτών σε δάση ή δασικές εκτάσεις απαιτείται σχετική έγκριση της Διοίκησης, που παρέχεται με απόφαση του οικείου νομάρχη ή του Υπουργού Γεωργίας, σύμφωνα με όσα καθορίζονται ειδικότερα στις διατάξεις αυτές, στη δε παράγραφο 5 ότι «η παραχώρησις δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων δια την διενέργειαν των εν τω παρόντι άρθρω εργασιών επιτρέπεται: α) Κατά χρήσιν και άνευ ανταλλάγματος, εφ' όσον πρόκειται περί διενεργείας μεταλλευτικών ή λατομικών ερευνών δια γεωτρήσεων και διανοίξεως φρεάτων ή περί διανοίξεως οδών προσπελάσεως, β) Κατά χρήσιν και επ' ανταλλάγματι, εφ' όσον αι παραχωρούμεναι εκτάσεις πρόκειται να χρησιμοποιηθούν δια την εκμετάλλευσιν των εν αυταίς ορυκτών ή την δημιουργίαν προχείρων εγκαταστάσεων, γ) Κατά κυριότητα και επ' ανταλλάγματι εφ' όσον αι

παραχωρούμεναι εκτάσεις είναι αναγκαίαι δια την ανέγερσιν μονίμων εγκαταστάσεων. Η κατά χρήσιν παραχώρησις ενεργείται δια της κατά τας παραγράφους 1 και 2 απαιτουμένης εγκριτικής της ερεύνης ή της εκμεταλλεύσεως αποφάσεως, καθορισούσης την διάρκειαν και το αντάλλαγμα της παραχωρήσεως. Δια τον καθορισμόν του ανταλλάγματος απαιτείται η σύμφωνος γνωμοδότησις της κατά το άρθρον 10 παρ. 3 επιτροπής, η καταβολή δε των οικείων χρηματικών ποσών ενεργείται προς το Κεντρικόν Ταμείον Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών. Η παραχώρησις κατά κυριότητα ενεργείται δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας μετά γνώμην του Συμβουλίου Δασικής Πολιτικής και ισχύει δι' όσον χρόνον διαρκεί η εκμετάλλευσις των ανεγερθησομένων μονίμων εγκαταστάσεων, απαγορευομένης της αλλαγής του σκοπού δι' ον εγένετο η παραχώρησις. Ο καθορισμός και η είσπραξις του ανταλλάγματος πραγματοποιείται κατά τα ανωτέρω». Τέλος στην παρ. 3 ορίζεται ότι «η εκμετάλλευσις των μεταλλευτικών και λατομικών ορυκτών ενεργείται υποχρεωτικώς κατά τρόπον μη καταστρέφοντα την όασικήν βλάστησιν ει μη εις το απολύτως απαραίτητον μέτρον».

7. Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 24 παρ. 1 και 106 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος και των ανωτέρω άρθρων 45 και 57 του ν. 998/1979, προκύπτει ότι ο συντακτικός νομοθέτης, σταθμίζοντας την προστασία του περιβάλλοντος, την εθνική οικονομία και την οικονομική ελευθερία, επιτάσσει τον συγκερασμό τους κατά τρόπο που θα διασφαλίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη. Από την αρχή δε της βιώσιμης ανάπτυξης απορρέει η υποχρέωση σχεδιασμού και προγραμματισμού για την εκμετάλλευσιν των πλουτοπαραγωγικών πόρων, ώστε να εξασφαλίζεται αφενός μεν η μείωσις των δυσμενών για το περιβάλλον επιπτώσεων και ο σεβασμός της φέρουσας ικανότητας της περιοχής, στην οποία αναπτύσσεται η σχετική δραστηριότητα, αφετέρου δε η ορθολογική και με φειδώ εκμετάλλευσιν των φυσικών πόρων (ΣΤΕ 2675/2003). Εξειδικεύοντας την συνταγματική αυτή επιταγή, ο νομοθέτης προέβλεψε, με τον ν. 1428/1984 (Α'43), τον καθορισμό λατομικών περιοχών σε κάθε νομό της Χώρας με απόφαση του οικείου Νομάρχη, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και επέτρεψε την εκμετάλλευσιν λατομείων αδρανών υλικών, κατ' αρχήν, μόνο στις περιοχές αυτές. Συγκεκριμένα ο καθορισμός λατομικών περιοχών στην περιφέρεια κάθε νομού γίνεται με απόφαση του οικείου νομάρχη που εκδίδεται ύστερα από "σύμφωνη γνώμη" επιτροπής, η οποία συγκροτείται από υπηρεσιακούς παράγοντες κατά τα καθοριζόμενα στον ίδιο νόμο, και "αιτιολογημένη γνώμη" του νομαρχιακού συμβουλίου (άρθρο 3), θεσπίζονται κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό λατομικής περιοχής (άρθρο 4 παρ. 1 σε συνδυασμό προς το άρθρο 10), και εισάγεται ο κανόνας ότι η εκμετάλλευσιν λατομείων αδρανών υλικών επιτρέπεται καταρχήν μόνο στις καθοριζόμενες κατά τα προαναφερόμενα λατομικές περιοχές, ενώ η εκμετάλλευσιν τέτοιων λατομείων έξω από τα όρια των περιοχών αυτών συγχωρείται κατ' εξαίρεση σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις που αναφέρονται στον παραπάνω νόμο και με αυστηρές προϋποθέσεις που τάσσονται με τον ίδιο νόμο (άρθρα 8 και 10).

Κατά τις διατάξεις αυτές, ερμηνευόμενες σύμφωνα με το άρθρο 24 του Συντάγματος,

κατά τον καθορισμό λατομικής περιοχής πρέπει να εξετάζονται επισταμένως, η αναγκαιότητα του καθορισμού αυτού εν όψει των υφισταμένων και των επιστημονικώς δυναμένων να προβλεφθούν αναγκών, οι εναλλακτικές λύσεις, οι ενδεχόμενες συγκρούσεις χρήσεων γης και η καταλληλότητα των υποψήφιων περιοχών από την άποψη των επιπτώσεων στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον. Η δε τελική επιλογή πρέπει να θεμελιώνεται επί αποδεδειγμένου οφέλους από πλευράς δημοσίου συμφέροντος (πρβλ. ΣτΕ 952/1996, 3746/2004, 3094/2005). Ειδικώς ο καθορισμός λατομικής περιοχής σε δασική έκταση επιτρέπεται υπό αυστηρούς όρους. Όπως παγίως γίνεται δεκτό, είναι ανεκτή η μεταβολή της μορφής δημοσίου δάσους ή δημοσίας δασικής εκτάσεως για την εξόρυξη λατομικών ορυκτών και μαρμάρου προκειμένου να ικανοποιηθούν ανάγκες, οι οποίες δεν θα μπορούσαν να καλυφθούν με τη χρησιμοποίηση εκτάσεων στερουμένων δασικού χαρακτήρα, εφόσον δηλαδή κριθεί ότι η ικανοποίηση των συγκεκριμένων αναγκών υπερτερεί της διαφυλάξεως της δασικής βλαστήσεως και ότι δεν υφίσταται τρόπος ικανοποιήσεως των αναγκών χωρίς αλλοίωση της μορφής εκτάσεων με δασικό χαρακτήρα. Ειδικότερα, δικαιολογούν την μεταβολή της μορφής εκτάσεως με δασικό χαρακτήρα οι ανάγκες, οι οποίες έχουν για την εθνική οικονομία ζωτική σημασία, εκτιμώμενη, μεταξύ άλλων, ενόψει του βαθμού επάρκειας των λατομικών ορυκτών και μαρμάρου και των υφισταμένων δυνατοτήτων καλύψεως της σχετικής ζητήσεως, είτε στο σύνολο της Χώρας είτε σε ορισμένο τμήμα της. και στην τελευταία αυτή] περίπτωση όμως, η σημασία της ανάγκης πρέπει να αξιολογείται με βάση οικονομικά δεδομένα και παραμέτρους αναγόμενα σε επίπεδο εθνικό. Η συνδρομή δε της ανάγκης η οποία θα δικαιολογούσε, κατά τα προαναφερόμενα, την εκμετάλλευση λατομείου σε ορισμένη έκταση με δασικό χαρακτήρα, είναι σε κάθε περίπτωση εξεταστέα στο πλαίσιο του επιδιωκόμενου από το Σύνταγμα καν το ν. 998/1979 σκοπού της διαφυλάξεως του δασικού πλούτου, σκοπού ο οποίος, συνδεόμενος άλλωστε και αυτός προς την εθνική οικονομία, επικρατεί κριτηρίων σχετιζομένων με το ύψος του πιθανολογούμενου επιχειρηματικού κέρδους από την εκμετάλλευση του λατομείου, όπως είναι το κόστος της εξορύξεως στη συγκεκριμένη έκταση και οι απαιτούμενες δαπάνες μεταφοράς. Εξάλλου, κατά τις ίδιες διατάξεις του Συντάγματος και του ν. 998/1979, ερμηνευόμενες ενόψει του σκοπού τους, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την εξόρυξη λατομικών ορυκτών και μαρμάρου σε έκταση που έχει δασικό χαρακτήρα, η ανάγκη αυτή πρέπει να ικανοποιείται με τη μικρότερη δυνατή απώλεια δασικού πλούτου, συνεπώς, επιβάλλεται η κατά προτίμηση χρησιμοποίηση τμήματος δασικής εκτάσεως και μόνο εάν δεν υπάρχει τέτοια έκταση, κατάλληλη για το σκοπό αυτό, μπορεί να επιτραπεί η εκμετάλλευση λατομείου σε τμήμα δάσους (Πρβλ. ΣτΕ 2268/2004, 3672/2001, 3393/2001. 3395/2001, 952/1996 και 2435/1993). Περαιτέρω, η απόφαση καθορισμού λατομικής περιοχής έχει κανονιστικό χαρακτήρα και, επομένως, το κύρος της ελέγχεται παρεμποπτόντως επ' ευκαιρία προβολής ατομικής πράξεως που στηρίζονται σ' αυτήν, όπως είναι η προσβαλλόμενη πράξη (ΣΕ 4006/2004 κ.ά.).

8. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου

η ΒΜ 1083/ΦΛ23.1/13.7-1.8.1989 απόφαση του Νομαρχέοντος Διευθυντή Εσωτερικών Νομού Ιωαννίνων (Β' 564) περί καθορισμού της λατομικής περιοχής «ΠΥΡΓΟΣ», εντός της οποίας εμπίπτει ο λατομικός χώρος τον οποίο αφορά η πρώτη προσβαλλόμενη, εκδόθηκε κατόπιν σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής Καθορισμού Λατομικών Περιοχών του Ν. Ιωαννίνων. Βάσει της εκθέσεως της Επιτροπής αυτής, η οποία συντάχθηκε κατόπιν των από 11.10.1988, 2.11.1988 και 18.4.1989 συνεδριάσεών της, αποκλείστηκαν καταρχήν οι λατομικές περιοχές που είχαν προγενέστερα καθοριστεί με την παλαιότερη 14257/5.9.1983 κ.υ.α. για συγκεκριμένους λόγους. Ειδικότερα διαπίστωσε ότι η περιοχή της Κοινότητας Κληματιάς αφενός μεν δεν δύναται να καλύψει πλήρως όλες τις ανάγκες του Νομού σε αδρανή υλικά, όπως έχει κρίνει και το Νομαρχιακό Συμβούλιο σε σχετικές συσκέψεις του, αφετέρου δε είναι ανέφικτη η πλήρης ενεργοποίηση της λόγω υπάρξεως της σήραγγας τάφρου Λαψίστας. Περαιτέρω διαπίστωσε ότι η δεύτερη περιοχή της Κοινότητας Αναργύρων, όπως προέκυψε από μελέτη υλοποιηθείσα στο έδαφος από ιδιώτη μηχανικό υπό την επίβλεψη της Διευθύνσεως Τεχνικών Υπηρεσιών, είναι οριοθετημένη σε θέση που δεν κρίνεται κατάλληλη ως λατομική περιοχή. Κατόπιν η Επιτροπή έλαβε υπ' όψιν: α) τις ανάγκες του νομού Ιωαννίνων σε (αδρανή υλικά, οι οποίες, κατ' εκτίμηση του εκπροσώπου του Υπουργείου Δημοσίων αρμόδιων υπηρεσιών των Υπουργείων Γεωργίας, Δημοσίων Έργων, Εσωτερικών, Πολιτισμού και Επιστημών καθώς και του ΕΟΤ αναφορικά με τις περιοχές του νομού Ιωαννίνων για τις οποίες υπάρχουν απαγορευτικοί λόγοι για τη λειτουργία λατομείων αδρανών υλικών, και γ) τις αυτοψίες που διενήργησαν τα μέλη της κατά διάφορα χρονικά διαστήματα στις περιοχές που εντοπίστηκαν στους χάρτες. Βάσει των δεδομένων αυτών η Επιτροπή προέκρινε την επίμαχη περιοχή στη θέση «ΠΥΡΓΟΣ». Ως προς την περιοχή αυτή, η Επιτροπή αναφέρει ότι α) είναι, σύμφωνα με το 8785/1988 έγγραφο του Δασαρχείου Ιωαννίνων, δασική, β) ανήκει κατά τεκμήριο ιδιοκτησιακά στο Δημόσιο, γ) βρίσκεται μακριά από αρχαιολογικούς ή τουριστικούς χώρους και η λειτουργία λατομείων εντός αυτής δεν προκαλεί προβλήματα, δ) βρίσκεται εκτός της ζώνης οικιστικού ελέγχου και δύναται να επαυξηθεί σε περίπτωση μελλοντικής τροποποίησης των ορίων της οικιστικής περιοχής και ε) καλύπτεται από ασβεστολιθικά πετρώματα τα οποία είναι ποιοτικά και ποσοτικά (εκτιμώμενα αποθέματα 25.000.000 κ.μ.) κατάλληλα για την ανάπτυξη λατομείων αδρανών υλικών.

Η έκθεση όμως αυτή της επιτροπής καθορισμού λατομικών περιοχών δεν περιέχει καμία κρίση περί του ότι δεν υφίσταται άλλος τρόπος ικανοποίησης της ανάγκης σε λατομικά ορυκτά και μάλιστα έπειτα από αξιολόγηση με βάση οικονομικά δεδομένα και παραμέτρους εθνικού επιπέδου. Απλώς παρατίθενται μόνο οι ανάγκες του νομού, οι περιοχές και η φύση ορισμένων ως δασικών.

Εξ άλλου, ενώ η Επιτροπή έκρινε κατάλληλες έξι περιοχές, από τις οποίες οι δύο είναι δασικές, ο Νομαρχών Διευθυντής Εσωτερικών της Νομαρχίας Ιωαννίνων καθόρισε δύο λατομικές περιοχές, την επίδικη και μία μη δασική, χωρίς καμία ιδιαίτερη αιτιολογία. Συνεπώς, η προσβαλλόμενη πράξη, κατά το μέρος που με αυτήν παραχωρήθηκε δασική έκταση 19,91 στρ. στην παρεμβαίνουσα, η οποία στηρίζεται στον κατά τα

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>

εκτεθέντα μη νόμιμο καθορισμό λατομικής περιοχής, δεν είναι νόμιμη και για το λόγο αυτόν, βασίμως προβαλλόμενο, πρέπει να ακυρωθεί, κατά μερική αποδοχή της αιτήσεως ακυρώσεως. Κατά τα λοιπά, σύμφωνα με όσα εκτίθενται στην 5η σκέψη, η δίκη πρέπει να κηρυχθεί κατηργημένη.